

เปรียบเทียบปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้านและคัดเลือกกำนัน ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่¹

อัฐพล สามแสน²

การเลือกผู้ใหญ่บ้านและการคัดเลือกกำนันเป็นกระบวนการสรรหาเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำการปกครองระดับหมู่บ้านและตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองที่มีขนาดเล็กและมีความผูกพันระหว่างผู้ใหญ่บ้านและกำนันในฐานะผู้ปกครองกับราษฎรในฐานะผู้อยู่ใต้การปกครองอย่างแน่นแฟ้น ประกอบกับอำนาจหน้าที่ของทั้งผู้ใหญ่บ้านและกำนันมีหัวใจหลักคือ การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับราษฎรในหมู่บ้านและตำบล จึงเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปกครองบ้านเมือง ด้วยเหตุนี้ การได้มาซึ่งผู้ที่จะดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนันจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเช่นเดียวกัน และกฎหมายที่กล่าวถึงหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในเรื่องดังกล่าวได้แก่ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2551 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการคัดเลือกกำนัน พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้การเลือกผู้ใหญ่บ้านจะต้องเป็นการเลือกโดยราษฎรในหมู่บ้าน และให้กระทำโดยวิธีลับ ในส่วนการคัดเลือกกำนันนั้นจะต้องเป็นการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันของผู้ใหญ่บ้านทุกคนในตำบลนั้นเพื่อคัดเลือกผู้ใหญ่บ้านที่เหมาะสมจะเป็นกำนัน ซึ่งเป็นรูปแบบการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งด้วยวิธีเปิดเผย เว้นแต่ในกรณีที่มีผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อคัดเลือกกำนันมากกว่า 1 คน ให้ทำการลงคะแนนเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้ที่จะเป็นกำนัน และการลงคะแนนนั้นให้กระทำโดยวิธีลับ ดังนั้น การเลือกผู้ใหญ่บ้านและการคัดเลือกกำนันจึงมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกันทั้งในเรื่องผู้มีสิทธิที่จะลงคะแนนในการเลือกผู้ใหญ่บ้านและการคัดเลือกกำนัน วิธีการและกระบวนการการเลือกผู้ใหญ่บ้านและคัดเลือกกำนัน และการกลั่นกรองและตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านและผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเพื่อคัดเลือกเป็นกำนัน ซึ่งการเปรียบเทียบในเรื่องดังกล่าวทำให้พบประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง เปรียบเทียบปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้านและคัดเลือกกำนันตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี วงษ์วิจิต และมีคณะกรรมการสอบคือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณ, รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี วงษ์วิจิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนเชื้อสกุล

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1) ปัญหาผู้มีสิทธิลงคะแนนในการเลือกผู้ใหญ่บ้านและการคัดเลือกกำนัน

การเลือกผู้ใหญ่บ้านกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านซึ่งเป็นผู้อยู่ใต้การปกครองทำการเลือกผู้นำหรือผู้ปกครองด้วยตนเองอันสอดคล้องต่อหลักประชาธิปไตยโดยตรง แต่การกำหนดคุณสมบัติของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในเรื่องอายุที่กำหนดให้ผู้ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือก และเรื่องภูมิลำเนาที่กำหนดให้ผู้ต้องมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำ และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านที่จะมีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน อีกทั้งจะต้องอยู่อาศัยติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือนจนถึงวันเลือกผู้ใหญ่บ้านนั้น ถือเป็นปัญหาที่ทำให้ไม่สอดคล้องกับทั้งแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เทคโนโลยีระบบฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรทางราชการในปัจจุบัน และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 อีกทั้งยังอาจทำให้กระบวนการเลือกผู้ใหญ่บ้านนั้น ไม่สุจริตและเที่ยงธรรมด้วย

การคัดเลือกกำนันเป็นการคัดเลือกกันเองระหว่างผู้ใหญ่บ้านภายในตำบลซึ่งไม่ได้มีการเลือกโดยตรงจากราษฎรในตำบลนั้น จึงนับว่าเป็นหลักเกณฑ์อันขัดต่อหลักประชาธิปไตยโดยตรง และไม่อาจสะท้อนเจตจำนงของราษฎรทั่วทั้งตำบลได้อย่างแท้จริง เพราะผู้ใหญ่บ้านแต่ละคนไม่ได้รับการเลือกจากราษฎรในวาระคราวเดียวกันทั่วทั้งตำบล ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวก็ไม่สอดคล้องแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้อยู่ภายใต้การปกครองด้วย เพราะราษฎรในตำบลนั้นไม่อาจมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกกำนันแต่อย่างใด

2) ปัญหาวิธีการและกระบวนการการเลือกผู้ใหญ่บ้านและคัดเลือกกำนัน

การเลือกผู้ใหญ่บ้านยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในกรณีไม่มีผู้ใดสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หรือมีผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านแต่ไม่มีผู้ใดผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ นอกจากนี้ การตัดสินผลการเลือกผู้ใหญ่บ้านด้วยเสียงข้างมากธรรมดา หากมีราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านมาใช้สิทธิลงคะแนนเป็นจำนวนน้อยแล้วจะถือว่าผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับเลือกนั้นมีความชอบธรรมที่แท้จริงจากราษฎรหรือไม่ อีกทั้งปัญหาการใช้อิทธิพลทางการเมืองในระดับท้องที่หรือท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อ การเลือกผู้ใหญ่บ้านซึ่งมักจะเกิดขึ้นเป็นประจำ และหลายรูปแบบทำให้การเลือกผู้ใหญ่บ้านเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม

การคัดเลือกกำนัน กำหนดให้อำศัยการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งด้วยวิธีการเปิดเผยเป็นหลัก หากมีผู้สมควรได้รับคัดเลือกมากกว่า 1 คน จึงจะทำการลงคะแนนโดยวิธีลับ ส่งผลให้การคัดเลือกกำนันมีวิธีการและกระบวนการไม่สอดคล้องต่อหลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตย และยังมีความขัดแย้งกับหลักทั่วไปในการลงคะแนนเพื่อคัดเลือกกำนันนั่นเองที่กำหนดให้การลงคะแนนต้องกระทำโดยวิธีลับ อีกทั้งในทางปฏิบัติยังอาจจะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการเตรียมตำแหน่งกำนันให้แก่ผู้ใหญ่บ้านคนใดคนหนึ่งได้โดยง่าย และเป็นเหตุที่นำมาซึ่งความไม่สุจริตและเที่ยงธรรมในการคัดเลือกกำนันอีกด้วย

นอกจากนี้ยังมีปัญหาในกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านซึ่งถูกนายอำเภอสั่งพักหน้าที่ว่าจะสามารถเข้าร่วมและออกเสียงคัดเลือกกำนันได้หรือไม่ ซึ่งกฎหมายยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีดังกล่าวเอาไว้

3) ปัญหาการกลั่นกรองและตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านและผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเพื่อคัดเลือกเป็นกำนัน

การเลือกผู้ใหญ่บ้านมีวิธีการและกระบวนการในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านที่ไม่ได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการตรวจสอบในการประชุมเพื่อพิจารณาและลงมติร่วมกันกับนายอำเภอ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบที่ไม่มีอำนาจในการขอขยายระยะเวลาการพิจารณาตรวจสอบและหลักเกณฑ์เรื่องจำนวนคะแนนเสียงของมติที่ประชุมคณะกรรมการตรวจสอบก็อาจนำมาซึ่งความไม่เป็นธรรมแก่ผู้สมัครทุกฝ่าย นอกจากนี้ยังไม่ได้มีการกำหนดอย่างชัดเจนว่าผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ครบถ้วนในวันสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หรือภายในวันที่มีการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

การคัดเลือกกำนันไม่ได้กำหนดวิธีการและกระบวนการเกี่ยวกับการกลั่นกรองและตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเพื่อคัดเลือกเป็นกำนันไว้ จึงทำให้การคัดเลือกกำนันไม่สอดคล้องต่อแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทั้งยังอาจส่งผลให้เกิดความไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และนำมาซึ่งการร้องเรียนได้ในภายหลัง

จากประเด็นปัญหาในการเลือกผู้ใหญ่บ้านและการคัดเลือกกำนันตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ดังกล่าว ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายดังนี้

1) ปัญหาผู้มีสิทธิลงคะแนนในการเลือกผู้ใหญ่บ้านและการคัดเลือกกำนัน

การเลือกผู้ใหญ่บ้านควรมีการแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในเรื่องอายุของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยให้มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ในวันที่มีการเลือก และเรื่องภูมิลำเนาให้ใช้เกณฑ์การมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปีจนถึงวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน โดยไม่ต้องพิจารณาในเรื่องการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำอีก

การคัดเลือกกำนัน ควรแก้ไขกฎหมายในเรื่องหลักเกณฑ์ของผู้มีสิทธิคัดเลือกกำนัน จากเดิมซึ่งมีเพียงผู้ใหญ่บ้านในตำบลที่ได้มาเข้าร่วมประชุมเพื่อคัดเลือกกำนันเท่านั้นจึงจะเป็นผู้มีสิทธิคัดเลือกกำนันเปลี่ยนแปลงให้เป็นราษฎรทั่วทั้งตำบลนั้นที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยอาจนำหลักเกณฑ์ของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านมาใช้เทียบเคียงก็ได้ เพื่อให้มีความสอดคล้องต่อหลักประชาธิปไตยโดยตรงและแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2) ปัญหาวิธีการและกระบวนการการเลือกผู้ใหญ่บ้านและคัดเลือกกำนัน

การเลือกผู้ใหญ่บ้านควรจะเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการในกรณีที่มีผู้สมัครเพียงรายเดียวหรือหลายรายแต่ไม่มีผู้ใดผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย โดยกำหนดให้นายอำเภอต้องดำเนินการประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร เพื่อยุติการเลือกผู้ใหญ่บ้านครั้งนี้เสียก่อนแล้วจึงจะดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านใหม่อีกครั้ง

ส่วนกรณีไม่มีผู้ใดสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเลย ควรกำหนดให้นายอำเภอต้องประกาศยกเลิกการเลือกผู้ใหญ่บ้านในครั้งเดิม แล้วจึงจัดการประชุมราษฎรในหมู่บ้านภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้ประกาศยกเลิก และจะต้องมีการชี้แจงให้ราษฎรได้ทราบถึงสาเหตุดังกล่าว พร้อมทั้งให้ราษฎรที่เข้าร่วมประชุมเสนอบุคคลที่เหมาะสมจะเป็นผู้ใหญ่บ้านชั่วคราว ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายด้วย เพื่อให้ที่ประชุมลงมติรับรองบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อนั้นด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านที่มาประชุมร่วมกัน จึงจะถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านชั่วคราวจนกว่าจะมีผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หากมีผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อแต่ไม่ผ่านการรับรอง หรือไม่มีผู้ใดเสนอชื่อผู้ที่เหมาะสม ให้เป็นอำนาจของนายอำเภอในการแต่งตั้งบุคคลในหมู่บ้านขึ้นเป็นผู้ใหญ่บ้านชั่วคราวได้ พร้อมทั้งกำหนดให้นายอำเภอต้องดำเนินการประกาศกำหนดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นใหม่ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้ประกาศยกเลิกการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

ในเรื่องการตัดสินผลการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้แก้ไขเพิ่มเติมโดยนำรูปแบบระบบการเลือกตั้งที่ตัดสินด้วยคะแนนเสียงข้างมากเด็ดขาดมาประยุกต์ใช้บังคับซึ่งจะทำให้ผู้ใหญ่บ้านที่มาจากการเลือกนั้นมีความชอบธรรมที่แท้จริงจากราษฎรมากยิ่งขึ้น โดยให้ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนั้นทั้งหมดจึงจะเป็นผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หากไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเสียงตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ต้องจัดให้มีการลงคะแนนเลือกผู้ใหญ่บ้านอีกครั้งภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้มีการเลือกครั้งก่อนนี้ โดยคัดเลือกเหลือเพียงผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดสองอันดับแรกของการเลือกผู้ใหญ่บ้านในครั้งแรกเท่านั้น และตัดสินให้ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านนั้นทั้งหมด จึงจะเป็นผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน ทั้งนี้ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนายอำเภอจะต้องจัดการประชุมราษฎรเพื่อชี้แจงให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้านอีกครั้ง พร้อมจัดการประชาสัมพันธ์หรือณรงค์ให้ราษฎรในหมู่บ้านออกมาใช้สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม หากการเลือกผู้ใหญ่บ้านครั้งที่สองนี้ก็ยังไม่มีผู้ได้รับคะแนนเสียงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้จะกำหนดให้เป็นอำนาจของนายอำเภอในการแต่งตั้งผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดในการเลือกผู้ใหญ่บ้านในครั้งที่สองนี้เป็นผู้ใหญ่บ้านชั่วคราวจนกว่าจะมีผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านที่ได้คะแนนตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว และต้องกำหนดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านครั้งใหม่ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้แต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านชั่วคราว

นอกจากนี้ เพื่อลดการใช้อิทธิพลทางการเมืองที่จะส่งผลกระทบต่อ การเลือกผู้ใหญ่บ้านจึงควร กำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติม โดยเฉพาะการสร้างกระบวนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกผู้ใหญ่บ้าน และเพิ่มการจัดประชุมก่อนถึงวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านร่วมกับ ผู้แทนของหน่วยงานราชการในพื้นที่ และคณะกรรมการหมู่บ้านอันประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทุกภาคส่วน ในหมู่บ้านนั้น โดยเป็นการนำเอาบทบาทและบารมีของผู้ทรงคุณวุฒิในกลุ่มต่าง ๆ ของหมู่บ้านมาถ่วงดุล อิทธิพลของนักการเมืองในท้องถิ่นหรือท้องถิ่นลง และเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับราษฎรในหมู่บ้านต่อ การเลือกผู้ใหญ่บ้านในครั้งนั้นมากยิ่งขึ้น

การคัดเลือกกำนัน ควรเปลี่ยนแปลงกระบวนการและผู้มีสิทธิคัดเลือกกำนันให้เป็นกระบวนการ เลือกโดยมีราษฎรในตำบลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิเลือก หรือมีเช่นนั้นก็ควรให้ การลงคะแนนเสียงเป็นไปโดยวิธีลับอย่างแท้จริงด้วยการยกเลิกการกำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านต้องเสนอชื่อผู้ที่ สมควรได้รับการคัดเลือกเป็นกำนันต่อที่ประชุมอย่างเปิดเผย ตลอดจนควรเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในเรื่องการ ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมและออกเสียงลงคะแนนคัดเลือกกำนันของผู้ใหญ่บ้านซึ่งถูกนายอำเภอสั่งพัก หน้าที่ เข้าไปในกฎหมายที่เกี่ยวกับกระบวนการดังกล่าวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3) ปัญหาการกลั่นกรองและตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็น ผู้ใหญ่บ้านและผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเพื่อคัดเลือกเป็นกำนัน

การเลือกผู้ใหญ่บ้าน ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในเรื่องอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบและ รูปแบบวิธีการในกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยการกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบมีอำนาจในการประชุมร่วมกันกับนายอำเภอ เพื่อให้ได้มาซึ่ง ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ถูกต้องและชัดเจนในการนำมาประกอบการพิจารณาตรวจสอบ อีกทั้งยังเป็นการลดขั้นตอนและทำให้เกิดช่องว่างของระยะเวลาที่คณะกรรมการตรวจสอบจะสามารถขออนุญาตขยาย ระยะเวลาการตรวจสอบได้เท่าที่จำเป็น ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือเหตุสุดวิสัย โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อ นายอำเภอ และนายอำเภอจะต้องรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบด้วย นอกจากนี้ การประชุมร่วมกัน ดังกล่าวควรกำหนดให้การประชุมครั้งแรกต้องกระทำภายใน 7 วันนับแต่ได้รับเอกสารผู้สมัคร ซึ่งหากที่ ประชุมมีมติเห็นชอบโดยจำนวนคะแนนเสียงข้างมากมีจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการ ตรวจสอบที่เข้าร่วมประชุม และนายอำเภอก็ได้เห็นชอบด้วยกับมติเสียงข้างมากนั้น ให้นายอำเภอมีคำสั่งไป ตามมติของที่ประชุมได้เลย หากไม่เป็นตามที่กำหนดไว้ให้คณะกรรมการตรวจสอบดำเนินการตรวจสอบ พยานหลักฐานและเสาะหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม แล้วจัดประชุมเพื่อพิจารณาตรวจสอบและลงมติในที่ประชุม ครั้งที่ 2 โดยจะต้องกระทำภายใน 7 วันนับถัดจากวันที่ได้ประชุมครั้งแรกเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ หากที่ประชุมมี มติเห็นชอบโดยเสียงข้างมากของจำนวนคะแนนเสียงกรรมการตรวจสอบที่ได้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ และ มีนายอำเภอหรือกรรมการตรวจสอบในฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เห็นชอบกับเสียงข้างมากนั้นด้วยแล้ว ผลเป็น

ประการใดให้นายอำเภอมีคำสั่งไปตามมติของที่ประชุมนั้น หากไม่ได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้อีก ให้เป็นอำนาจของนายอำเภอในการพิจารณาและประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร พร้อมชี้แจงข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเหตุผลในการใช้ดุลพินิจพิจารณาออกประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครให้คณะกรรมการตรวจสอบได้ทราบ

ส่วนประเด็นว่าผู้ที่ได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามกฎหมายครบถ้วนเมื่อใดนั้น ควรโดยการกำหนดให้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามภายใน วันสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับกระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้ามซึ่งจะเกิดขึ้นก่อนการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

การคัดเลือกกำนัน ควรปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายโดยให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมควร ได้รับการคัดเลือกเป็นกำนัน ตลอดจนวิธีการและ กระบวนการตรวจสอบ โดยนำบทบัญญัติว่าด้วยการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านมาใช้บังคับโดยอนุโลม

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง, กองวิชาการและแผนงาน. คู่มือเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติราชการของนายอำเภอ.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาธิตศึกษาดินแดน, 2560.

_____. สำนักบริหารการปกครองท้องที่. คู่มือการฝึกอบรมตามโครงการเพิ่มพูนความรู้ผู้ปฏิบัติงานกำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ กรุงเทพมหานคร: สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง, 2560.

_____. สำนักบริหารการปกครองท้องที่. คู่มือปฏิบัติงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 2559. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์อสาธิตศึกษาดินแดน, 2559.

_____. สำนักบริหารการปกครองท้องที่. คู่มือปฏิบัติงานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปี 2556.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อสาธิตศึกษาดินแดน กรมการปกครอง, 2556.

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. คำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ เล่มที่ 1. กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559.

ณัฐกร วิทิตานนท์. หลักรัฐธรรมนูญเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

ดิเรก ควรสมาคม. กฎหมายมหาชน: แนวประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.

บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557.

ภูริชญา วัฒนรุ่ง. หลักกฎหมายมหาชน. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2552.

เศรษฐา เณรสวรรณ. คู่มือเตรียมสอบปลัดอำเภอ นายอำเภอ. พิมพ์ครั้งที่ 2. จังหวัดมหาสารคาม:
บริษัท สารคามการพิมพ์ จำกัด, 2561.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สำนักวิชาการ. อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน.
กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ, 2559.

เสกสรร ประเสริฐกุล. การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา, 2557.